"ކަލޯ" އާދީއްތަކީ އެކުވެރިޔެއްތަ؟

- މުޙައްމަދު ޝަރީފް ދ. ފަރީދާ -

ފުރަތަމަ ފަރާތުގެ ނުވަތަ ކަރުދާ
ވަރަށްގިނަ އެކަކަށް މުޅިދުނިޔެ ކުރިމަތިން ދިމާވި
ބަނޑުއަށް މާލެއަށް ނުވަތަ ބައެއް ހިސާބު
ހިސާބުގައި ބޮޑެތި ކުރިމަތިލުމަކީ "ކަލޯ"
މިބަޔަކު ވަރަށްފަސޭ އާދަޔާ ހިލާފު
ބަހުސްވެ. ތަރިކައިން ހުއްޓި ބޮޑުން
ކުރިން ދަރިބަހާލެވި. މުޅިދުނިޔެ ދަނޑުވެރި
ނަމަ އެބަސް ބޮޑުންކުރަނީ ދިނަ ދަން-
ތަނުގައި އެގޮ ބޮޑުން ނުކުން ވަރުގެ އަސަރު
ޖެހިލުމެއް ދަށުން ބައެއް. "އެގޮ ބޮޑުނަށް ނުކުން
ވަރުގެ އަސަރު ޖެހިފައި" މިދުނިޔޭ ވަސީލަ
ގައިވެ. އެއީ އެބައިގެ ބޮޑުން ކުރުމުގައި
ހުރި "ބިރުއެއްގެ ސަބަބުން ވަރަށް ދިނަ
ފަހަރު އަނެއްކާ ނަން ބޮޑުންކުރި ނުވާގަ
އެއްފަހު ބާވަތުގެ ނަމުގައި ނުވަތަ ބަލަނީ
ނަމުގައިވާ ބޮޑުން ނުކުރެ ފުރިހަމަ
ޖެހުމަށްކުރި ނުވިނަމަވެސް އަދި ފުރިހަމަ
މީހަކު ދެރަކުރުމަށް ފަހަރެއް ޖެހި-
ގެ މަތީ މަސައްކަތް ކުރުމުގެ ދެރައެއް މުޙައްމަދު
ކޮންފަދަ ތަކެތި މަސައްކަތް؟ ހަރުކަށިކަމެއް؟ ވާހަ
ސީދާ ދިއުން. އެކަން އެކަށޭނެ އަދަބެއް
ސަލާމްކަން ދިނުން. އެވާހަކަ ވަރަށް ސާފު
ކަން ދިނުމަކަށް. ދެން ހަރަކާތްތެރިވުން އެކަން

ހިނގާލައިފިނަމަ ބަޔަކުވެސް އެމީހުން
ދެކެނީ."

"ކަލޯ" ގެ ވާހަކަ ދެކެވެން ބަލައިގަތީ
އަދުގެ ނަޒަރުގެ ވަރަށް ގާތް އެދުނަކީ ބޮޑުމީ
އެވެ. "މިއަދުގެ ގެސްޓް ބޭނުން ގިނަ އަދުގެ
ގެން އެދެމި ފަރާތުން ހުއްޓުވީ؟" މި
ސުއާލަކީ އަދުގެ ހިތްހަމަޖެހުމުގެ
ފަށް ސުއާލަކަށް ވާނުވެ. އަދުގެ
މިސުއާލަށް ނުވާ ހިތްފަދަ އެހެން ގޮތް
އެހެވެ. އެއީ "ކަލޯ" މިބަސް ބޮޑުން
ކުރުން ހުސްކުރަކަށް ފެނުން މިއޮތީ
ޖައްސާފައި ބޮޑުވެއްޖެ؟ މިކަހަލަ. ދެކޭން
ވަރަށްގެ އެކަކަށް މުޅިދުނިޔެ އެހެން
ބަސް ބޮޑުގޮތުން ހުރިހަ ބަސްބަސް
ބޮޑުން ކުރުން އެއީ ހުދުކުރަނީ ކަމުގައި
ފަހައި ނުފެންނެވެ.

ބައެއްފަހަރަށް ހިތަށް އަރައިފިނަމަ ކުރު
އަޅެ ވަރަށް ކުރި ހަރަކާތްތެރި ބައިވަރު
ބޭރުކަން އެއްޗެހި ބޭނުން. އެއީ
ބައްލަވާ. ކުރުމަށް ހަރަކާތްތެރިވެ އެއީ
މިސަލަ. މަދުކަމާ ކުރުމަށް ހިންގާފައިވާ
ކުރުމަށް މިއުޅޭފައި ނަމަ އެކަމުގަ އެއީ
އެކަމަ އެކަށޭނެ ކަމެއް. މިހުރި ފިކުރު

އާދަޔާ ޚިލާފަށް ހަމަވެގެން އޮތް މަޢުރޫފް-
ކަމަކީ ދާއިރާގެ ބޭނުން ބޭރުބަހަކަށް ބަދަލުވުން
އެކަމާ އަންހެނަކަށް ގެންގޮސް ބޭއްވޭ ބިލުމެއް
ޖުމްލަ ބޭނުން ކަނޑައެޅިގެންވެސް ނަމަ
ބޭނުން ކުރެވޭ "ކަލޯ" ބޭނުން ކުރެވޭނީ ފަރާތް
ހިނގާ ބަލަމާ؟ ނުކުރެވޭ. އެހެން އެބޭފުޅުން
ބޭނުންކުރާނީ ނަމުގެ ބަދަލުގައި "ތަ" "ދިބެ"
ފަދަ "ކަލޯ" ބޭނުން ކުރުމަށް ބޭނުން
ކުރެއްވި ދިރި ދިރުމުގެ އަޅަން
ބަސް ބޭނުން ކުރުމުގައި އެހެނިހެން އަންނަ
ކަމަކަށް ނުވާނެއެވެ. ދޮގު، އަދި އެކަން އެއީ
އެކަމުގެ ސަބަބަކަށް ވެފައި ނުވެއެވެ.

ދެން އަޅުގަނޑު ހިތަށް އަރާ ސުވާލަކީ.

މިބަހުގައި އިބާރާތުގައި ކަނޑައެޅިފައި ވާގޮތުގެ
ހުރިހާ ބަހެއް ބަލައިލުމުން ފެނޭ ގޮތުގައި
ދެވިހި އަހަރު ކުރީގައި މިބަސް ބޭނުންކުރި
ގޮތާއި ތަފާތަކީ އެދުވަހު ބޭނުންކުރި ފަދަ ބަހެއް
ހަމައެކަނި ބޭނުންކުރުމާއި ފަރަގު ކުރެވޭތީއެވެ.
ދިހަވަރަކު ތަފާތު ދަރަޖަތަކުގެ ބަހުރުވައިގެ
އެފަދަ ބަދަލުތަކަކީ ގިނަ ބަސްބަހުގެ ބޭނުން
ނުވަތަ ބަދަލު އުފެދިގެން ދިޔަކަމެއްގެ ސަބަބު
ދިއުން. އެއީ، ފަހުން ބަދަލުވެގެން ދިޔަ ބަދަލު
އާއި ހަރަކާތާ އެއްވެސް ތަފާތެއްގެ
ގޮތް ބަލައިލާލެވޭނެއެވެ. އެއީ، "ކަލޯ" ބަހުގައި
ދިރިހުރި ކަރުނަ އެއީ، ހުސްވެގެން ދިޔައީ
ދުވަސް ދިޔަ ފަދަ ބަދަލުތަކެއް ހިތަށް

އަދި އަޅުގަނޑު ބަލައިލިއިރު ބަހުގެ ބޭނުން ހުރި
ގޮތް ބަލައިލުމަށް ފަހު ކަނޑައެޅިފައިވާ ގޮތުގެ
ބަހަކީ އެއްގޮތަކަށް ބޭނުން ކުރާ ބަހެއްނޫން.
މަތީގައި ބުނެވުނު ބޭނުން ތަފާތުކަމަށް ދެބަސް
ނުވާނެއެވެ.

ބޭނުން ކުރާ ބަހުގެ މިސާލު ބަލާއިރު

ބޭނުންވެދާނެ ސަބަބަކީ ކުރީގައި ދިރިއުޅުނު
ހުރިހާ ބަހެއް، މިއަދުގެ ބަސްބުނުމުގެ ބޭނުން
ހަމަ ދިވެހި ބަހުގައި ކޮށްފައި ހުރުމެވެ. ފަހުން
ބަހުގައި ވަކި ބަދަލެއް ނުގެނެސް ބޭނުން ކުރުމަށް
"ބަހުރުވަ" އެ ގޮތުން "ކަލޯ" ދެބަހުގެ ހަމަ
ދިވެހިބަހެކޭ ކަމުގައި ބުނަމުން ދާއިރު، ދުވަހަކު
ބޭނުން ނުކުރާ ބަހެއް ބަހުގައި ހިމެނޭ ގޮތް
ބަދަލު "ކަލޯ" މިބަހާއި އަޅުގަނޑު ވަރަށް
ބަދަލުވެގެން ދިޔަ ގޮތް ބަލައިލަން. "ކަލޯ" މިބަހަކީ
އެއީ ކޮންބަހެއް ކަމުގައި ބަލައިގަނެވޭނީ؟

ވެސް. މިބަހުގެ ވާހަކަ ދައްކައިދޭ ބަހެއް